

BESKÆFTIGELSESOVERSIGT 2016

Dimittender fra Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Skoler for Arkitektur, Design og Konservering

Hovedbudskab

<i>Ledigheden er høj:</i>	Kandidater fra arkitekt- og designuddannelserne har en markant ledighed de første år efter afgang. Selv 3. år efter afgang er 10-15 % ledige. Kandidater, der bor -og arbejder - i udlandet, er dog ikke talt med.
<i>Ledigheden er faldende:</i>	Ledigheden er dog faldet klart de senere år, især for arkitekter. Men: Fremdriftsreformen kan føre til øget ledighed i de kommende år.
<i>Ledigheden er godt fordelt:</i>	10-20 % af kandidaterne har for lidt arbejde, men: Meget få er helt ledige. Skolerne ved samtidigt, de ledige er fagligt aktive mens ledige.
<i>Ledighed i få hele personer:</i>	De høje procenter for ledighed er udtryk for et begrænset antal hele årsværk: Hvis arbejdsmarkedet hver år i alt blot aftog 15 - 20 flere arkitekter og designere, ville ledigheden være under 5 %.
<i>Det private arbejdsmarked:</i>	80 % er ansatte på det private arbejdsmarked eller er selvstændige.
<i>Indkomst:</i>	Arkitekter fra de 2 arkitektskoler tjener ca. det samme. Designere fra de 2 designskoler tjener ca. det samme. Indkomsten stiger klart i takt med flere år på arbejdsmarkedet.
<i>Ph.d.'er er en klar succes:</i>	Ph.d.'er fra AAA, DK og KADK har ingen ledighed og tjener klare mere end kandidater.

Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Kunstakademiets skoler for Arkitektur, Design og Konservering uddanner arkitekter, designere og konservatorer. Disse uddannelser er elitære kunstneriske og kulturelle, på universitært niveau. De optager alene studerende via optagelsesprøver (kvote 2).¹

De studerende på arkitekt- og designuddannelserne bliver optaget på en forudsætning om at have et *talent*. Arkitekter og designere bliver uddannet med et *3-delt vidensgrundlag*: Forskning, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og den førende praksis i faget. Uddannelserne er ramme om, at den enkelte studerende i løbet af uddannelsen udfolder sit talent – giver det form og retning.

Konservatoruddannelsen er en elitær kulturuddannelse, der bygger på forskning og forskningsbaseret undervisning. Uddannelsen har dermed et videnskabeligt, men ikke et kunstnerisk grundlag. Arbejdsmarkedet for konservatorer er mere stabilt og overgangen til beskæftigelse kan sammenlignes med det øvrige arbejdsmarked for kandidater. Ledigheden er lav.

Uddannelserne er professionsrettede: De studerende skal udvikle de kvalifikationer og kompetencer, der skal til for at fungere i deres profession, i bred forstand. De 3 institutioner tager ansvar for at uddanne deres dimittender² til beskæftigelse. Ansøgere, studerende, arbejdsgivere og det omgivende samfund kan i RKUs Beskæftigelsesoversigt 2016 finde disse oplysninger om de 3 institutioners resultater med at uddanne til beskæftigelse:³

1. Uddanne til beskæftigelse: Ledighed i et perspektiv på 2-4 år.....	side	2
2. Antal dimittender og ledighed i procenter	-	3
3. Graden af beskæftigelse	-	6
4. Antal ledige personer – ledighedsårsværk.....	-	7
5. Arbejdsmarkedsstatus.....	-	9
6. Indkomst.....	-	10
7. English summary	page	13
8. Baggrundstabel: Antal dimittender.....	side	14

¹ Karakter fra adgangsgivende eksamen kan indgå i den samlede vurdering på arkitektuddannelsen. Karakter indgår ikke i vurderingen på designuddannelserne. Konservatoruddannelsen stiller krav om kemi på mindst B.

² Dimittender: Kandidater samt Ph.d.'er.

³ RKUs 2016-oversigt ligger i forlængelse af oversigterne for 2015-2013. Disse ligger i forlængelse af de årlige beskæftigelsesrapporter, som de 11 kunstneriske og kulturelle uddannelser under Kulturministeriet udgav i perioden 2005-2012. Dimittendernes overgang til arbejdsmarkedet er således opgjort kontinuert siden 2005.

1. Uddanne til beskæftigelse: Ledighed i et perspektiv på 2 – 4 år

Den politiske dagsorden er at uddanne til beskæftigelse inden for ca. 2 år. Det udfordrer de kunstneriske uddannelser: Især designere bliver uddannet til et *semistruktureret* arbejdsmarked, hvor projektansættelser og tidsbegrænsede ansættelser eksisterer side om side med faste ansættelser. Arkitekter bliver i højere grad uddannet til et struktureret arbejdsmarked, med faste ansættelser. Alene konservatorer går ud i et struktureret arbejdsmarked, med fast ansættelser (som DJØF'er eller cand.mag.er) Det er derfor mere realistisk at vurdere målet om en høj grad af beskæftigelse i et 3-4-årigt perspektiv:

Arkitekter og designere: Arkitektskolen Aarhus (AAA), Designskolen Kolding (DK) og Kunstakademiets Skoler for arkitektur, Design og Konservering (KADK) har siden 2010 tilsammen uddannet ca. 300 arkitekter og designere om året. Kandidaterne har en tendens til høj ledighed, især de første år på arbejdsmarkedet. Ledigheden er højere end for de fleste andre videregående uddannelser. Denne overledighed er baggrunden for, at arkitekt- og designuddannelser i 2015 fik deres optag reduceret med 15-30 % i årene 2016-2023 (dimensionering).⁴

Konservatorer: Kunstakademiets Konservatorskole optager ca. 50 studerende hvert 3. år. Optag på denne måde og det lille antal kandidater medfører, at ledigheden kan svinge meget. Grundlæggende har konservatorer lav ledighed. Denne rapport fokuserer derfor på ledigheden hos arkitekter og designere.

Ansættelse på talent: Det kan det tage nogle år at etablere sig i sit fag. I Danmark, som i andre lande, er det kunstneriske og kulturelle arbejdsmarked karakteriseret ved, at den enkelte kandidat ofte først skal gøre sig og sit talent gældende og opnå anerkendelse. De første år er en kandidat ofte ansat på projektopgaver, for en periode. Først efter nogle år opnår de lønnet beskæftigelse på et niveau, der kan sammenlignes med det øvrige arbejdsmarked. De er fagligt aktive mens ledige. Det er derfor vigtigt at vurdere overgangen fra kandidat til beskæftigelse som *en gradvis indtrængning* på arbejdsmarkedet.

Konjunkturfølsomhed: Skolerne uddanner dimittenderne til at søge beskæftigelse på et arbejdsmarked for kunstneriske og kulturelle kandidater, der er *mere konjunkturfølsomt* end størstedelen af det øvrige arbejdsmarked. For arkitekter og designere er den generelle konjunkturudvikling, herunder udviklingen i byggeriet og tilliden til 'overskud' i samfundet, med til at afgøre, om samfundet efterspørger dem.

Udbud og efterspørgsel: Ledighed kan også være et udsagn om de enkelte uddannelser,⁵ deres erhvervsretning og profil i forhold til andre, beslægtede uddannelser, udbudt af andre institutioner. De kunstneriske uddannelserne skal kombinere høj kernefaglighed med kompetencer, der rammer arbejdsmarkedets behov:

På udbudssiden: Institutionerne indarbejder viden om aftagernes behov i den løbende udvikling af uddannelserne. Herudover tager de en række initiativer for at skabe et bedre match med arbejdsmarkedet.

På efterspørgslen: Institutionerne tager selv initiativer, og er i dialog med de faglige organisationer⁶, for at udbrede kendskabet til designeres og arkitekters færdigheder og muligheder.

Det strukturelle problem, RKU ikke kan løse: Det samlede uddannelsessystem udbyder samlet langt flere designrelaterede uddannelser end der er behov for.⁷ Endvidere er de 2 arkitektuddannelser på AAA og KADK fuldt ud tilstrækkeligt til at dække behovet for arkitekter på det danske arbejdsmarked.

Jobsøgning: Det er samtidig skolernes vurdering, at ledigheden også siger noget om dimittenderne og deres *villighed til at søge* jobmuligheder bredt og herunder *flytte* efter jobmuligheder. Institutionerne arbejder med at påvirke de studerendes holdninger til at søge bredt og flytte efter jobs.

Internationalisering: Uddannelserne uddanner deres kandidater til et internationalt arbejdsmarked. Den generelle internationalisering af samfundet giver kandidaterne nye muligheder for at arbejde internationalt. Danske arkitektfirmaer er i dag så internationale, at de er til stede på alle kontinenter. Deres internationale omsætning er fordoblet siden 2012 og er nu på 1,1 mia. kr.⁸ Omvendt kan internationaliseringen også betyde, at udenlandske kandidater i stigende grad konkurrerer om beskæftigelsen i Danmark.

⁴ Dimensionering af optaget indføres i 2016-2023 med i 2023: AAA -20 %; DK -15 %; KADK: -30 %. Det årlige optag på bacheloruddannelserne vil i 2023 dermed være disse procenter lavere end det var i 2015. Se:

⁵ Betegnelserne 'arkitekt' og især 'designer' omfatter flere specialiseringer/uddannelsesretninger.

⁶ FAOD (Foreningen af Arkitekter og Designere i Danmark), DanskeArk og DI (DIs Specialudvalg for Design).

⁷ Se Uddannelsesministeriets rapport: 'Fremtiden for arkitektur og design', fra Udvalget til fremtidssikring af de videregående kunstneriske Uddannelser, side 30-31: Prognose for at antallet dimittender med designrelaterede uddannelser (især korte og mellemlange, men også kandidatuddannelser) i 2030 vil overstige det i dag kendte behov for disse med ca. 12.000. Se: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/kunstneriske-uddannelsesinstitutioner/publikationer-kunstneriske-uddannelsesinstitutioner/baggrundrapport-om-de-videregaede-kunstneriske-uddannelser504b6d6755fb4ae1a8f946a93653636d>

⁸ Danske Ark: International omsætning for medlemmerne i 2012: 545 mio. kr. 2015: 1.136 mio. kr. Se: http://danskbyggeri.dk/media/21433/export-profile_2016_web.pdf

Talgrundlag: RKU-oversigten er baseret på de senest tilgængelige tal fra Danmarks Statistik (DST) for *dimittender på det danske arbejdsmarked*.⁹ Oversigten skal informere om dimittendernes overgang til en høj grad af beskæftigelse med særlig fokus på det 2-4 årige perspektiv. Oplysninger om indkomst er en væsentlig faktor, fordi ledigheden er høj og fordi der på kunstneriske og kulturelle uddannelser ikke altid er en entydig sammenhæng mellem graden af beskæftigelse og indkomsten.

Dimittender, beskæftiget i udlandet: Dimittender, der opnår beskæftigelse i udlandet (herunder nordiske kandidater), indgår ikke i DSTs ledighedstal. Ca. 20 % af RKUs dimittender rejser til udlandet (Universiteterne ca. 10 %).¹⁰ Dette betyder, at RKUs ledighedstal fra DST *undervurderer* de 3 institutioners faktiske evne til at uddanne til beskæftigelse.

2. Antal dimittender og ledighed i procenter

Denne oversigt viser ledigheden:

- for hver årgang dimittender, 10 årgange tilbage.
- De samlede ledighedsprocenter for disse 10 årgange.

De samlede ledighedsprocenter for 10 årgange rækker ud over konjunktursving og viser en uddannelsesinstitutions resultater med at uddanne til beskæftigelse. For små uddannelser som de kunstneriske bør man dog – også – vurdere ledighedsprocenter i forhold til det antal personer, der er på arbejdsmarkedet. Tabel 1 viser derfor det antal dimittender, uddannet i årene 2005-2014, der er på arbejdsmarkedet i 2014. Disse er grundlaget for at denne oversigt redegør for *ledighed m.v. i året 2015*.

'Dimittender på arbejdsmarkedet' kan være i beskæftigelse eller søge job. Antallet af dimittender i det enkelte år kan variere en del, jf. at Arkitektskolen i Aarhus i 2014 har 63 arkitekter fra dimittendårgang 2011 på arbejdsmarkedet. Fra årgang 2014 er der 98 arkitekter. Tilsvarende for Designskolen Kolding i 2014: 29 designere fra årgang 2008. 67 fra dimittendårgang 2014.

Tabel 1. Antal dimittender i arbejdsstyrken¹¹ i 2014: Kandidater og Ph.d.'er

Kandidater \ dimittendårgang	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹²	2005-2014 Mænd & pct.	2005-2014 Kvinder & pct.	2005-2014 I alt & pct.
	Arkitektskolen Aarhus <i>udvikling (2005 = 100)</i>	109	93	125	109	82	81	63	74	81	98	370 40	545 60
Kunstakademiets Arkitektskole <i>udvikling (2005 = 100)</i>	107	109	131	105	96	61	82	83	89	85	423 45	525 55	948 100
Designskolen Kolding <i>udvikling (2005 = 100)</i>	61	35	51	38	29	40	29	44	42	67	143 31	316 69	459 100
Kunstakademiets Designskole <i>udvikling (2005 = 100)</i>	69	64	78	45	54	50	67	74	77	68	213 33	433 67	646 100
Kunstakademiets Konservatorskole <i>udvikling (2006 = 100)</i>	d ¹³	5	9	7	7	17	7	d	19	6	20 24	65 76	85 100
Ph.d.'er i arkitektur og design ¹⁴ \ dimittendårgang	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2005-2014	2005-2015	2005-2016
Arkitektskolen Aarhus	d	d	6	d	d	5	d	d	6	5	19 49	20 51	39 100
Kunstakademiets Arkitekt- og Designskole ¹³	d	d	.	d	7	5	d	7	d	1	12 35	22 65	34 100

⁹ Se: Danmarks Statistik, Statistikbanken, indgangen 'Kultur og Kirke' og her 'kulturlivets økonomi', 'uddannelse og beskæftigelse på kulturområdet': <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1680>.

¹⁰ UFM-notat af 25. marts 2014: "Aktuelle ledighedstal – metode, begreber og datagrundlag", med tilhørende tabeller. 2011-tal: AAA 24 %; KADK 17 %; DK: 19 %. Konservatorer rejser ikke ud i samme omfang.

¹¹ Antal dimittender i arbejdsstyrken (tabel 1) er ca. 7-10 % lavere end antal dimitteret (Se bilaget, tabel A): Nogle dimittender er beskæftiget i udlandet. Andre er uden for arbejdsmarkedet.

¹² For 2014 er antal dimittender i arbejdsstyrken her beregnet som 90% af årets dimittender. DSTs arbejdsmarkedsstatistik går kun tom. nov. 2014.

¹³ Om 'd': I DSTs arbejdsmarkedsstatistik indgår antal under 5 ikke som konkrete tal (de er i stedet anført med 'd', såkaldt 'diskretionering'). Tallene indgår dog i tal for 'i alt'.

¹⁴ Ph.d.-skoler ikke anført: Designskolen Kolding: Har fra 2016 Ph.d.-skole fælles med Arkitektskolen Aarhus. KADK-Konservatorskolen: DST diskretionerer Ph.d.-tal. Der er i 2005-2014 udgået 4 Ph.d.'er (2 i 2007/2008; 1 i 2010; 1 i 2013). KADK-K oplyser: 3 er på det danske arbejdsmarked. Det samlede antal KADK-Ph.d.'er bliver hermed (3+3): 37. Det samlede antal Ph.d.'er (KADKs 37 + AAA/DKs 39) 76.

Ph.d.'er: Tabel 1 viser også, at de 2 Ph.d.-skoler løbende uddanner et begrænset antal. Over 10 år har de uddannet over 70 Ph.d.'er til arbejdsmarkedet.¹⁵ Arkitekter har domineret Ph.d.-uddannelsen, men Ph.d.'er i design fra Designskolen Kolding og KADK-D begynder at indgå i de 2 Ph.d.-skolers output.

Den uddannelsespolitiske fokus er på ledighed efter ca. 2 år. Man kan her se på:

- A. Den generelle ledighed på det samlede arbejdsmarked, der er på 4-5 %. Eller
- B. Ledigheden for andre kandidatgrupper, som cand.mag.er eller DJØF'er.

For RKU er det relevant at blive målt på B.: Ledighedsprocenten ved overgangen til arbejdsmarkedet.

Ledighedsprocenten: Udviklingen i dimittendernes ledighed. Ledighed er beregnet som fuldtidsledige (bruttoledige)¹⁵. Hver enkelt dimittends grad af ledighed i løbet af et år bliver summeret og omregnet til fuldtidsledige. Ledighedsprocenten viser derfor *ikke*, om ledigheden berører få meget - eller mange lidt.

Høj ledighed falder markant: Tabel 2 viser ledighedsprocenten målt i 2015 for dimittender i *arbejdsstyrken* for årgangene 2005-2014 (jf. tabel 1). Tabellen viser dermed, at ledigheden i 2015 for kandidater fra 2014 er høj. Ledigheden er lige høj for de 2 arkitektskoler og for de 2 designskoler. Ledigheden for især arkitekter falder dog mærkbart i løbet af 3 - 4 år.

Tabel 2. Bruttoledighed i pct.

Bruttoledighed i 2015 pr. dimittendårgang og samlet for 10 år		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005- 2014
Arkitektskolen Aarhus	Kandidat	6,6	1,8	5,0	3,7	2,8	7,6	0,9	11,5	15,7	26,4	8,3
Kunstakademiets Arkitekt-skole	Kandidat	5,4	4,4	7,3	5,9	6,7	4,1	4,8	9,7	13,2	27,6	8,7
Designskolen Kolding	Kandidat	3,5	4,9	6,4	9,9	13,6	9,2	8,6	15,1	21,5	44,2	15,2
Kunstakademiets Design-skole.	Kandidat	6,0	5,7	6,5	10,2	6,3	10,8	11,6	12,0	15,6	42,8	13,0
Kunstakademiets Kon-servatorskole	Kandidat	d	1,3	0,0	6,8	0,0	4,0	0,0	d	11,6	13,3	5,2
Arkitektskolen Aarhus	Ph.d.	d	d	0	d	d	0	d	d	1	0	2,9
Kunstakademiets Arkitekt-skole	Ph.d.	d	d	0,0	d	0,0	0,0	d	0,0	d	d	0,7

Arkitekter: Dimittenderne fra f.eks. Arkitektskolen Aarhus i 2014 havde i 2015 en gennemsnitlig ledighed på 26 %. For dimittender fra 2011 er ledigheden i 2015 under 1 %.

Designere: For begge designskoler er ledigheden i 2015 for dimittender fra 2014 på over 40 %. For kandidater fra 2013 er ledigheden i 2015 - 2 år efter dimission - fortsat på 15-20 %. Først 4 år efter dimission (2011) er ledigheden nede på omkring 10 %.

Tabel 2 søjle '2005-2014': For kandidater fra hele 10-årsperioden 2005-2014 ligger den gennemsnitlig ledighed for arkitekter således på 8-9 %. For designere på 13-15 %.

Tabel 2 bekræfter den generelle tendens til, at arkitekter har en lavere ledighed end designere. Alene kandidater fra Kunstakademiets Konservatorskole har en ledighed på niveau med det øvrige arbejdsmarked for kandidater. Skolernes Ph.d.'er har en meget lav ledighed (ligesom tilfældet er for Ph.d.'er fra universiteterne).

Blandt universitetsuddannelser har cand.mag.er en dimittendledighed på samme niveau som arkitekterne. DJØF'er og især ingeniører har derimod har en klart lavere ledighed,¹⁶ men: Disse uddannelser uddanner også til et meget struktureret arbejdsmarked, med faste ansættelser. Det er derfor en stor forklaring at sammenligne tal for ledighed for kunstneriske uddannelser med især ingeniøruddannelsers. Uddannelsers evne til at uddanne til beskæftigelse bør vurderes i forhold til deres arbejdsmarked.

¹⁵ DST opgør 'ledige' som 'bruttoledige', dvs.: Nettoledige (personer, der modtager dagpenge fra en a-kasse eller personer der er jobklare kontanthjælpsmodtagere) plus personer i jobaktivering (de registrerede aktive-rede, som skønnes jobklare).

I de tabeller fra DST, som ligger til grund for denne RKU-oversigt, angiver 'd', at et tal enten ikke findes - eller at antallet i kategorien er under 5 (den såkaldte 'diskretioneringsgrænse' (personhensyn)).

¹⁶ Tal fra Akademikerne kan ikke sammenlignes direkte med de her viste tal, fordi de opgør ledighed efter dimission i intervaller (som 1-2 år; 2-4 år osv.). Se evt.: <http://www.ac.dk/politik/beskaeftigelse-og-arbejdsmarked/akademikernes-ledighedsstatistik/ledighed-oktober-2015.aspx>

Dimittendledighed i et flerårigt perspektiv: Tabel 3 nedenfor ligger i forlængelse af tabel 2.¹⁷ Tabel 3 viser den gennemsnitlige ledighed for kandidater for 10 år ad gangen, i denne 2016-oversigt (jf. tabel 2), sammenholdt med de samme tal fra RKUs beskæftigelsesoversigter fra 2015 og 2014. RKU forventer dog, at *Fremdriftsreformen* vil øge afgangene og dermed få ledigheden til at stige i de kommende par år!

Arkitekter: Den høje ledighed de første år efter dimission er klart faldende: Den gennemsnitlige ledighed i 2015 for dimittender fra 2005-2014 således ca. 30 % lavere end den var i 2013 for dimittender fra 2003-12. Designere: Ledigheden for designere i 2015 (for 2005-14) er lavere end i 2013 (for 2003-12).

Tabel 3. Dimittendledighed i et flerårigt perspektiv

Bruttoledighed i pct. Måleår for 10 Årgange	2013	2014	2015	Relativt fald i ledighedspct. 2013 / 2015
	2003-20012	2004-2013	2005-2014	
Arkitektskolen Aarhus	11,7	10,5	8,3	-29
Kunstakademiets Arkitektskole	13,0	12,2	8,7	-33
Designskolen Kolding	16,2	15,8	15,2	-6
Kunstakademiets Designskole.	16,1	15,0	13,0	-19
Kunstakademiets Konservatorskole	5,8	9,0	5,2	-10

Dimittendledighed i et samfundsperspektiv: Brutto- og nettoledighed

Denne beskæftigelsesoversigt opgør ledighed som bruttoledighed.¹⁸ Nettoledighed opgør alene personer, der modtager dagpenge fra en a-kasse eller personer der er jobklare kontanthjælpsmodtagere. Bruttoledighed medtager også personer i jobaktivering¹⁹.

Tabel 4 viser først ledighed som brutto- og nettoledighed for de 10 årgange samlet. Det er værd at bemærke, at nettoledigheden for arkitekter og designere er 3-4 procentpoint lavere end bruttoledigheden.

Dimittendledighed i et internationalt perspektiv: Dimittender, beskæftiget i udlandet

Dimittender, beskæftiget i udlandet, er et væsentligt aspekt ved vurderingen af de kunstneriske uddannelser og deres dimittendledighed. Uddannelsesstyrelsen har i 2014 opgjort, at ca. 20 % af dimittenderne fra arkitekt- og designskolerne befinder sig i udlandet²⁰. For universiteterne er i gennemsnit 10% i udlandet. DSTs offentlige ledighedsstatistik medtager ikke dimittender i udlandet. Statistikken viser derfor ikke det fine resultat, for RKU-institutionerne, som kandidater i beskæftigelse i udlandet er udtryk for.

Uddannelsesstyrelsen har således i 2014¹⁸ beregnet, at hvis man medregnede dimittender i udlandet, ville det svare til, at den gennemsnitlige ledighed ville være ca. 2 pct.-point lavere. RKUs oversigter indeholder derfor fra og med 2014 nu den i tabel 4 viste opgørelse af dimittendledigheden, der indregner dimittender i udlandet. Arkitekt- og designskolerne véd fra dimittendopfølgning m.v., at samtlige, (eller så godt som samtlige) dimittender i udlandet er i beskæftigelse (Institutionerne har dog ikke formel dokumentation for dette).

Under den forudsætning at samtlige RKU-dimittender i udlandet er i beskæftigelse, giver tabel 4 således perspektiv på den samlede vurdering af ledigheden. Eksempel: Designskolen Kolding har en officiel bruttoledighed på 15 % men en nettoledighed på 11 %. Medregner man skolens dimittender i udlandet bliver ledighedsprocenten brutto på 13 %; nettoledigheden er så nede på 9 %.

Tabel 4. Ledighedsprocenter brutto og netto. Uden og med dimittender i udlandet

Ledighedsprocenter 2015 for årgangene 2005 - 2014	Bruttoledige	Nettoledige
Arkitektskolen Aarhus	8,3	5,6
Kunstakademiets Arkitektskole	8,7	6,6
Designskolen Kolding	15,2	11,3
Kunstakademiets Designskole	13,0	9,5
Kunstakademiets Konservatorskole	5,2	4,4
Ledighedsprocenter 2015 inkl. dimittender i udlandet for årgangene 2005 - 2014	Bruttoledige	Nettoledige
Arkitektskolen Aarhus	6,3	3,6
Kunstakademiets Arkitektskole	6,7	4,6
Designskolen Kolding	13,2	9,3
Kunstakademiets Designskole	11,0	7,5
Kunstakademiets Konservatorskole	3,2	2,4

¹⁷ For hver skole: 1. linje, ledigheden i 2015, er tallene fra tabel 2. Tal for ledigheden i 2014 & 2013 er de tilsvarende tal fra Beskæftigelsesoversigt 2015 og 2014.

¹⁸ Danmarks Statistiks primære måde at opgøre ledighed på er bruttoledighed. Se note 14.

¹⁹ DST-definition: "De registrerede aktiverede, som skønnes jobklare".

²⁰ UFM-notat af 25. marts 2014: "Aktuelle ledighedstal – Metode, begreber og datagrundlag", med tilhørende tabelværk. 2011-tal for pct. i udlandet: Arkitektskolen Aarhus 24 %; KADK 17 %; Designskolen Kolding 19 %.

3. Graden af beskæftigelse – uddannelse til høj beskæftigelse

Beskæftigelsesgraden er et mere 'positivt' udtryk for dimittendernes indgang på arbejdsmarkedet (i modsætning til ledighedsgrad).

Beskæftigelsesgraden: Ledighedens spejlbillede er her vist som beskæftigelsesgraden, dvs. graden af beskæftigelse for de dimittender, der er på arbejdsmarkedet.

Den politiske fokus er, som nævnt, på at uddanne direkte til arbejdsmarkedet og opnå fuld beskæftigelse inden for ca. 2 år. Dette har *skærpet dagsordenen* for de kunstneriske og kulturelle uddannelser:

Målsætning om at beskæftigelsesgraden er omkring 80: Hidtil har RKUs²¹ målsætning om at uddanne kunstneriske dimittender²² til 'fuld beskæftigelse' i praksis været en målsætning om at uddanne dimittenderne til en høj grad af beskæftigelse (jf. omtalen på side 1-2 af vilkårene for at uddanne netop kunstneriske dimittender til beskæftigelse). Forudsætningen var hermed, at det for dimittender på det kunstneriske arbejdsmarked, og for samfundet, var acceptabelt med en beskæftigelsesgrad på ca. 80 %. De kulturelle uddannelser har defineret graden af beskæftigelse²³ således:

- Dimittender i fuld beskæftigelse: 0 % ledige;
- Dimittender i næsten fuld beskæftigelse: Ledighedsgrad på 1-20 %;
- Dimittender i delvis beskæftigelse: Ledighedsgrad på 20-60 %;
- Helt eller delvist ledige: Ledighedsgrad på over 60 %.

RKU-uddannelserne forudsatte hermed, at en ledighedsgrad på op til 20 (summen af fuld beskæftigelse og næsten fuld beskæftigelse) var udtryk for den grad af beskæftigelse, som institutionerne kunne forvente. Det svarer groft sagt til, at gennemsnitlig dimittendledighed kan være på 10-20 % (omtalt i denne oversigt som 'en høj grad af beskæftigelse').

Tabel 5 viser således beskæftigelsesgraden i 2015 for dimittender fra årgangene 2005-2014; f.eks.: For Kunstakademiets Arkitektskole har (79 + 9) 88 % af dimittenderne fra årgangene 2005-2014 en høj grad af beskæftigelse i 2015. Arkitekter og konservatorer har således en beskæftigelsesgrad omkring 90, medens designerne ligger omkring 80 %:

Tabel 5. Beskæftigelsesgraden for dimittender i 2015

Beskæftigelsesgrad i 2015 for dimittender, årgange 2005 - 2014 ²⁴	Fuld beskæftigelse	Høj grad af beskæftigelse	Fuld + høj grad af beskæftigelse	Delvis beskæftigelse	Hel eller delvis ledighed	Underbeskæftigede
Arkitektskolen Aarhus	82	8	90	7	3	10
Kunstakademiets Arkitektskole	79	9	88	9	3	13
Designskolen Kolding	69	9	78	15	6	22
Kunstakademiets Designskole	72	10	82	13	5	18
Kunstakademiets Konservatorskole	77	13	90	9	1	10

En generel underbeskæftigelse: Tabel 5 viser også, at blot 3-6 % af dimittenderne i arkitektur og design er 'helt eller delvist ledige', ('mere end 60 % ledige', jf. s. 5 ned.). Dette betyder at den høje dimittendledighed *ikke* bliver båret af få enkeltpersoner men er udtryk for en mere generel underbeskæftigelse. Ca. 10 % af arkitekterne og ca. 20 % af designerne har dog en alt for lav beskæftigelse (de 'underbeskæftigede').

Udviklingen i beskæftigelsesgraden: Tabel 6 viser tallene i tabel 5 - for en høj grad af beskæftigelse - i sammenhæng med de tilsvarende tal for tidligere år.

²¹ Før 2012: Målsætningen for Kulturministeriets Rektorer (KUR): Ledighed på op til 20 %= høj beskæftigelse.

²² Denne målsætning har været brugt i beskæftigelsesrapporterne fra rektorkollegiet Kulturministeriets Rektorer (KUR) 2005-2012. Samt i RKUs for AAA, DK og KADK i 2013-2015.

²³ Danmarks Statistik (DST) kan ikke opgøre graden af beskæftigelse direkte. Opgørelsen forudsætter derfor, at personer, der er i arbejdsstyrken og ikke er ledige, er i beskæftigelse. Sådanne personer kan dog – teoretisk – også være uden for arbejdsstyrken (f.eks. på førtidspension eller i aktivering uden løn).

²⁴ DST har beregnet beskæftigelsesgraden ud fra det samlede antal dimittender (jf. tabel A).

Tabel 6. Sammenligning af beskæftigelsesgraden 2010 - 2015²⁵

For hvert år: De 10 foregående års dimittenders andel med høj beskæftigelse i det målte år.	2010	2011	2012	2014*	2015
Arkitektskolen Aarhus	83	84	88	86	90
Kunstakademiets Arkitektskole	78	81	85	84	88
Designskolen Kolding	75	78	81	76	78
Kunstakademiets Designskole	74	75	81	79	82
Kunstakademiets Konservatorskole	92	91	94	84	90

Med Kunstakademiets Designskole som eksempel: Måleåret 2015 (fra tabel 5): 82 % af dimittenderne fra 2005-2014 havde en høj grad af beskæftigelse. Måleåret 2010: 74 % af dimittenderne fra 2001-2009 havde en høj grad af beskæftigelse.

Tabel 6 viser dermed en *generel fremgang i beskæftigelsen*: Andelen af dimittender med en høj grad af beskæftigelse er steget 5 - 10 % i årene 2010 til 2015. RKU tager stigningen som udtryk for, at arkitekt- og designuddannelserne er konjunkturfølsomme. Tallene for senest 2015 skal ses i forhold til, at en beskæftigelsesgrad på over 90 % er typisk for mange universitetsuddannelser.²⁶ Beskæftigelsesgraden for konservatorer ligger stabilt omkring 90.²⁷

4. Antallet af ledige – ledighedsårsværk

Ledighedsårsværk: Ledighedsprocenten omsat til antallet ledige personer. Høje ledighedsprocenter for en lille population kan betyde, at det antal personer, der er ledige, er begrænset. Antal ledighedsårsværk kan dermed sætte ledigheden i perspektiv.

Hver enkelt ledig er én ledig for meget. Høje procenttal for ledighed for arkitekter og designere skygger dog let for, at det antal personer, der er berørt af ledigheden, er begrænset. Det betyder, at der kun skal ske en lille stigning i antallet designere og arkitekter i beskæftigelse, for at ledighedsprocenterne vil komme på niveau med andre kandidater med lange, videregående uddannelser (jf. DJØF-tal i tabel 2).

De kunstneriske og kulturelle uddannelser omregner derfor Danmarks Statistiks procenttal for ledighed til *ledighedsårsværk*²⁸ for at antallet personer kan indgå i vurderingen af ledigheden. Denne beregning siger ikke noget om, hvorledes denne ledighed er fordelt – om ledigheden berører få personer eller er fordelt over mange (Se her afsnit 3. Beskæftigelsesgrad).

Antallet af ledighedsårsværk er et nyttigt tal for at vurdere hvilken indsats, der skal til på arbejdsmarkedet og på uddannelsesinstitutionerne, for at opnå en høj beskæftigelse også for designere og arkitekter. Tabel 7 viser således, at der i måleåret 2015 for kandidaterne fra 2005-2014 i alt var 159 ledige arkitektårsværk og 150 ledige designerårsværk - tilsammen 309 årsværksledige arkitekter og designere.

Tabel 7. Arkitekter og designeres ledighedsårsværk 2005 – 2014

Dimittendårgang / Ledighedsårsværk i 2015	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005-2014
Arkitektskolen Aarhus	7	2	6	4	2	6	1	8	13	26	75
Kunstakademiets Arkitektskole	6	5	10	6	6	3	4	8	12	25	84
Arkitekter i alt:	13	6	16	10	9	9	5	17	24	51	159
Designskolen Kolding	2	2	3	4	4	4	2	7	9	29	66
Kunstakademiets Designskole	4	4	5	5	3	5	8	9	12	29	84
Designere i alt:	6	5	8	8	7	9	10	16	21	58	150
Ledighedsårsværk i alt:	19	12	24	19	16	18	15	32	45	109	309

²⁵ Teknikalitet: Tallene kan sammenlignes år for år. Året 2013 mangler ikke i oversigten. Tallene er hentet i Beskæftigelsesoversigt 2014 (her som '2012'), Beskæftigelsesoversigt 2013 (her som '2011'), Beskæftigelsesoversigt 2012 (her som '2010') og Beskæftigelsesoversigt 2011 (her som '2009'). Danmarks Statistik har april 2015 ændret sin betegnelse for det år, hvor beskæftigelsesgraden bliver opgjort.

²⁶ Der er ikke aktuelle tal for universitetskandidaters beskæftigelsesgrad. De seneste i publikation fra Danske Universiteter er i publikationen "universitetsuddannelsernes værdi", se:

<http://www.dkuni.dk/Politik~/media/Files/Publikationer/uddv%C3%A6rdi%20til%20off.ashx>

²⁷ Et lille antal dimittender giver dog større udsving for konservatorer.

²⁸ RKUs beregning af ledighedsårsværk: Antallet af ledighedsårsværk er beregnet ud fra antallet af dimittender i arbejdsstyrken (Tabel 1). Ledighedsprocenten for den enkelte dimittendårgang (tabel 2) ganget antallet af dimittender på arbejdsmarkedet (tabel 1) giver for hver årgang det antal beregnede personer, som var ledige i 2014.

Tabel 7 viser at ledigheden i 2015 for arkitekter 2 år efter dimission (2013) svarer til 24 'hele' arkitekter og 21 'hele' designere. 4 år efter dimission (2011) er ledigheden reduceret til 5 'hele' arkitekter og 10 'hele' designere. Disse tal er udtryk for, at ledigheden for især arkitekter er faldet markant (jf. også tabel 3). Det samlede antal ledighedsårsværk for de 10 årgange på 309 svarer til, at et arbejdsmarked, der optog ca. 30 ekstra arkitekter og designere om året, ville have fuld beskæftigelse.²⁹Til sammenligning: Tabel 8 viser sidste års tilsvarende tal, 2 og 4 år efter dimission fremhævet (2015-oversigten³⁰).

Tabel 8. Arkitekter og designeres ledighedsårsværk 2003 – 2013

Ledighed i året 2014	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004-2013
Arkitekter i alt	16	17	9	21	12	14	14	17	32	70	223
Designere i alt	7	10	12	13	8	10	14	17	27	52	170
Ledighedsårsværk i alt	23	27	21	35	20	24	28	34	59	122	394

Strukturel kandidatledighed: Ledigheden falder for de nyere kandidater; derfor kan ledigheden for de ældre kandidater tages som udtryk for en strukturel ledighed. I tabel 7, dimittendårgang 2008, er de 10 årsværksledige arkitekter fremhævet, fordi der i 2005–10 i gennemsnit er 10 årsværksledige. Tilsvarende er de 8 årsværksledige designere fremhævet, fordi der i 2005–10 i gennemsnit er 8 årsværksledige.

Dette illustrerer, at de høje ledighedsprocenter samfundsmæssigt gælder et begrænset antal ledighedsårsværk. En lille øgning i arbejdsmarkedets årlige efterspørgsel efter arkitekter og designere, eller en begrænset dimensionering, vil – alt andet lige – skabe fuld beskæftigelse.³¹

Beskæftigelsesopgaven: Hypotetisk målsætning – ledighed på 9 % efter 1. år og herefter 5 %

Ministeriets dimensioneringsmodel: Meget få lange, videregående uddannelser har fuld beskæftigelse. Uddannelsesministeriets beregning af dimensionering svarede til en gennemsnitlig ledighed for 10 års dimittender på ca. 8 %.³²

Den aktuelle politiske fokus: Den klare politiske fokus på at uddanne til arbejdsmarkedet og den fortsatte fremgang i beskæftigelsen gør det nyttigt for RKU at anvende en håndfast benchmark for at uddanne til beskæftigelse. Tabel 8 viser en sådan målsætning om at arkitekter og designere i 2015:

- det første år efter dimission skal have en ledighed på 9 %³³ (2014) og at de
- fra og med andet år efter dimission (2005-2013) skal have en ledighed på 5 %³⁴,

Tabel 9. Ledighedsårsværk, hvis dimittendledighed på 9 % i 2014 og 5 % for 2005-2013

Ledighedsårsværk \ dimittendårgang	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2005-2014
Arkitektskolen Aarhus	5	2	6	4	2	4	1	4	4	9	41
Kunstakademiets Arkitektskole	5	5	7	5	5	3	4	4	4	8	49
Arkitekter i alt:	11	6	13	9	7	7	5	8	9	16	90
Designskolen Kolding	2	2	3	2	1	2	1	2	2	6	23
Kunstakademiets Designskole	4	3	4	3	3	3	3	4	4	6	37
Designere i alt.	6	5	6	5	4	5	5	6	6	12	60
Ledighedsårsværk i alt	17	11	19	14	11	11	9	14	14	29	150

Tabel 9 viser således hvad ledigheden skulle være for at leve op til den aktuelle politiske fokus:

2 år efter dimission: Ledigheden i 2015 for kandidater fra 2013 skulle være på 14 årsværk.

4 år efter dimission: Ledigheden i 2015 for kandidater fra 2011 skulle være på 9 årsværk.

²⁹ 309 ledighedsårsværk/10 år = 30 årsværk/år.

³⁰ RKU: Beskæftigelsesoversigt 2015.

³¹ 'alt andet lige' fordi: Man kan ikke vide, om øget efterspørgsel, eller mindre udbud, 1:1 vil føre til lav ledighed, fordi arbejdsmarkedet kan ansætte kandidater fra beslægtede uddannelser (substitution).

³² En forenkling: Ministeriets model satte for hver uddannelse ledigheden for 10 dimittendårgange i forhold til den gennemsnitlige ledighed for alle lange videre uddannelser. Den gennemsnitlige ledighed for alle videregående uddannelser i denne beregning svarer til ca. 8 %. Se notat af 24. sept. 2014: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/dimensionering/beregningseksempler.pdf>

³³ 9 % var udd.min. Ulla Tørnæs' reference til den generelle dimittendledighed i talen 5. okt. 2016: "Ny kurs for de videregående uddannelser". <http://ufm.dk/minister-og-ministerium/ministeren/taler/2016/ny-kurs-for-videregaende-uddannelser> . Ca 5 % er pejlemærket i regeringens politik: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/indsatsomrader/staerkere-uddannelser-og-et-mere-robust-su-system/pejlemaerker-ny-kurs-for-de-videregaende-uddannelser/faktaark-pejlemaerker.pdf>

³⁴ DSTs gennemsnit på ca. 5 % omfatter en umiddelbare dimittendledighed på over 5 % og en lavere for de tidligere dimittendårgange. Beregning med 9 % for 1. dimittendår, 2013, er valgt for at give en beregnet sammenligning mellem arkitekter, designere – og – samtlige videregående uddannelser en elementær rimelighed.

Overledighed: Tabel 10 viser forskellen mellem det faktiske antal ledighedsårsværk (tabel 7) og målsætningerne om lav ledighed i tabel 9:

2 år efter dimission: Tabel 10 viser at overledigheden i 2015 for kandidater fra 2013 er på 31 årsværk (tabel 7: 45 årsværk minus tabel 9: 14 årsværk). Beskæftigelsen skal derfor forbedres med 31 årsværk for at uddannelserne matcher en målsætning om 5 % ledighed 2 år efter dimission.

4 år efter dimission: Tabel 10 viser at overledigheden i 2015 for kandidater fra 2011 er på 6 årsværk (tabel 7: 15 årsværk minus tabel 9: 9 årsværk). Beskæftigelsen skal derfor forbedres med blot 6 årsværk for at arkitekt- og designuddannelserne ikke udviser overledighed 4 år efter dimission.

Tabel 10. Forskel mellem faktisk ledighed (tabel 7) og mål for ledighed (tabel 9)

Afstand i 2015 til ledighedsmål i tabel 9, opgjort i ledighedsårsværk	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005-2014
Arkitektskolen Aarhus	2	0	0	0	0	2	0	5	9	17	34
Kunstakademiets Arkitektskole	0	0	3	1	2	0	0	4	7	17	34
Arkitekter i alt:	2	0	3	1	2	2	0	9	16	34	69
Designskolen Kolding	0	0	1	2	2	2	1	4	7	23	43
Kunstakademiets Designskole	0	0	1	1	1	3	4	5	8	23	47
Designere i alt.	0	0	2	3	3	5	5	10	15	46	90
ledighedsårsværk i alt	2	0	5	4	5	7	6	18	31	80	159

Den høje ledighed i 2015 de første ca. 3 år efter dimission (årgangene 2012-2014) er således afgørende for, at arkitekt- og designuddannelserne i dag fremstår med klar overledighed i forhold til det øvrige arbejdsmarked for de lange, videregående uddannelser.

5. Arbejdsmarkedsstatus

Arbejdsmarkedsstatus: Om dimittenden er lønmodtager - og her om privat ansat eller offentligt ansat - eller er selvstændig. Politisk målsætning om mindst 75 % i privat ansættelse er opfyldt

Tabel 11 viser, at arkitekter og designere i høj grad er i privat beskæftigelse: Ca. 80 % af dimittenderne er i privat beskæftigelse, dvs. som selvstændige eller som ansatte i den private sektor. Andelen af selvstændige er blandt de højeste på alle videregående uddannelser. Blot 20 % er i offentlig ansættelse:

- Arkitekterne: Ca. 80 % ansat i den private sektor. Heraf er ca. 10 % er selvstændige. Ca. 20 procent er ansat i den offentlige sektor.
- Designerne: Ca. 80 % ansat i den private sektor. Heraf er hele 25-30 % selvstændige. Ca. 20 procent er ansat i den offentlige sektor.
- Konservatorer: Ca. 55 % ansat i den offentlige sektor og ca. 45 % i den private sektor.

Kvalitets- og Relevansudvalget lagde i sin første delrapport³⁵ til grund, at videregående uddannelser fremover bør blive målt på, om 75 % af deres dimittender opnår privat beskæftigelse (selvstændige/privatansatte). Tabel 11 viser derfor, at arkitekt- og designuddannelserne til fulde opfylder dette mål.

Det er normalt et mål at motivere de studerende til at blive selvstændige. En start som selvstændig, der ikke lykkedes, kan dog have store økonomiske og personlige konsekvenser. Kunst- og kulturuddannelserne har derfor i deres vejledning af de studerende fokus på, at det kan være bedre for mange at etablere sig på arbejdsmarkedet, *som ansat*, inden de - efter nogle år - tager stilling til, om de eventuelt vil etablere sig som selvstændige.

Arkitekt- og designuddannelsernes høje andel af selvstændige er med til at *forhøje ledigheden*: De, der nedsætter sig som selvstændige men ikke lykkes, vil ofte herefter i en periode stå som ledige.

De første 1-4 år: Skolerne ved fra deres kontakt med dimittender, at langt de fleste *ledige er fagligt aktive*, mens de er ledige. RKU har ikke statistisk dokumentation for dette. RKU ønsker at overgangen fra dimittend over ledig til beskæftiget bliver vurderet bredere end den politiske fokus på alene ledighed og løn 2 år efter dimission. RKU ønsker at dimittender - også - bliver målt og vurderet på, om de rent faktisk været fagligt aktive: Har de haft et arbejde? En projektansættelse? Startet selv? Har de efteruddannet sig? Faglige aktiviteter i en periode med ledighed er også kvalificerende.

³⁵ 'Nye veje - Fremtidens videregående uddannelsessystem - Analyserapport', 3. april 2014.

Tabel 11. Arkitekter

Dimittender 2004-2014	Antal dimittender		Procentfordeling		% privat	% privat
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Arkitektskolen Aarhus						
Lønmodtager, offentlige sektor	190	180	21	21		
Lønmodtager, private sektor	643	630	72	72		
Selvstændig eller medarbejdende ægtefælle	63	60	7	7		
I alt	896	870	100	100	79	79
Kunstakademiets Arkitektskole						
Lønmodtager, offentlige sektor	175	149	18	17		
Lønmodtager, private sektor	660	614	69	70		
Selvstændig eller medarbejdende ægtefælle	125	115	13	13		
I alt	960	878	100	100	82	83

Tabel 11. Designere

Designskolen Kolding	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Lønmodtager, offentlige sektor	83	77	23	22		
Lønmodtager, private sektor	192	194	52,6	54		
Selvstændig eller medarbejdende ægtefælle	90	86	24,7	24		
I alt	365	357	100	100	77	78
Kunstakademis Designskole <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2013</th> <th>2014</th>	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Lønmodtager, offentlige sektor	100	86	17	15		
Lønmodtager, private sektor	315	315	53	55		
Selvstændig eller medarbejdende ægtefælle	174	172	30	30		
I alt	589	573	100	100	83	85

Tabel 11. Konservatorer

Kunstakademiets Konservatorskole	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Lønmodtager, offentlige sektor	55	47	55	58		
Lønmodtager, private sektor	40	27	40	33		
Selvstændig eller medarbejdende ægtefælle	5	7	5	9		
I alt	100	81	100	100	45	42

6. Indkomst

Indkomst: Man opgør indkomst dels som erhvervsindkomst og dels som personindkomst:

Erhvervsindkomst: Løn som ansat eller som overskud fra selvstændig virksomhed.

Personindkomst: Omfatter alle indkomster (undtagen formueindkomst), dvs. erhvervsindkomst plus evt. dagpenge, andre overførsler (inkl. boligstøtte, børnetilskud og anden personlig indkomst (legater m.v.)).

I Kvalitets- og Relevansudvalgets analyser er indkomst brugt som en 'bedst mulig indikator' på den værdi, en dimittend har for samfundet – og sig selv. For RKU kan den sammenhæng *ikke* stå alene. Men også for RKU er den indkomst, dimittenderne opnår, *et væsentligt mål* for uddannelsernes indsats.

Nogle dimittender bliver ansat på tidsbegrænsede opgaver, på projekter eller på andre måder, der ikke i de første år på arbejdsmarkedet svarer til en fuldtidsansat lønmodtager. En stor andel etablerer sig som nævnt som selvstændige; de har dermed de første år ofte valgt at have en lav indkomst. Arbejdsmarkedet for arkitekter og designere er presset. Også tal for indkomst bør derfor vurderes ud fra, at det tager 2-4 år for dimittenderne at opnå en rimelig høj grad af beskæftigelse (jf. side 2 om vilkår for at uddanne kunstneriske dimittender til beskæftigelse).

Tabellerne 12-15 fremhæver indkomsten i 2014 efter 2 og 4 år på arbejdsmarkedet. På skolernes hjemmesider har de studerende adgang til oplysninger om de gennemsnitlige indtægter via denne 2016-oversigt og tidligere års beskæftigelsesoversigter. Hertil kommer tal i ministeriets 'Uddannelseszoom'.

Arkitekter: Tabel 12 og 12. A. viser deres indkomst i 2014 pr. dimittendår, i et 10-årigt perspektiv: Arkitekter fra de 2 arkitektuddannelser har en meget ens løn og lønudvikling.

Tabel 12. Arkitekters indkomster

Skole / dimittendårgang	Erhvervsindkomst i 2014		Personindkomst i 2014	
	Arkitektskolen Aarhus	Kunstakademiets Arkitektskole	Arkitektskolen Aarhus	Kunstakademiets Arkitektskole
2004	430.458	417.647	470.300	450.846
2005	429.604	409.795	467.221	458.157
2006	407.964	388.666	443.938	416.797
2007	363.879	362.193	396.768	402.253
2008	376.025	361.767	402.128	390.341
2009	352.023	325.095	379.035	361.359
2010	349.556	344.411	373.344	366.095
2011	323.700	333.069	356.158	357.217
2012	280.564	293.904	337.095	333.596
2013	236.878	286.016	289.184	322.055
10 års gn.snit 2004-2013	366.433	358.194	402.012	392.470

Tabel 12.A viser at kvindelige arkitekter har en erhvervsindkomst, der er ca. 10 % lavere end de mandlige. Personindkomsten på Kunstakademiets Arkitektskole markerer sig derimod ved at være ens.

Tabel 12.A. Ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

Ligheder og forskelle m/k:	Erhvervsindkomst i 2014		Personindkomst i 2014	
	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde
10 års gn.snit 2004-2013				
Arkitektskolen Aarhus	403.102	341.396	425.304	386.108
Kunstakademiets Arkitektskole	373.303	345.257	393.994	391.165

Designere: Tabel 13 og 13.A. viser designeres indkomst i et 10-årigt perspektiv: Også designerne indbyrdes har en ganske ens løn og lønudvikling. Lønforskellen mellem mænd og kvinder er større: Erhvervsindkomsten for mandlige designere er ca. 20 % højere end de kvindeliges.

Samlet tjener designere knapt 100.000 kr. mindre end arkitekter.

Tabel 13. Designeres indkomster

Skole / dimittendårgang	Erhvervsindkomst i 2014		Personindkomst i 2014	
	Designskolen Kolding	Kunstakademiets Designskole	Designskolen Kolding	Kunstakademiets Designskole
2004	307.020	322.479	347.690	364.026
2005	319.670	280.280	359.753	315.758
2006	255.336	298.719	289.698	342.721
2007	261.230	285.293	310.778	316.877
2008	301.456	314.695	325.931	338.913
2009	281.114	289.802	299.575	321.322
2010	197.216	293.300	240.069	317.080
2011	246.133	225.145	294.715	263.297
2012	231.708	233.740	269.452	282.769
2013	157.593	204.193	217.928	268.515
10 års gn.snit 2004-2013	260.397	272.982	300.780	312.143

Tabel 13.A. Ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

Ligheder og forskelle m/k:	Erhvervsindkomst i 2014		Personindkomst i 2014	
	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde
10 års gn.snit 2004-2013				
Designskolen Kolding	297.323	240.988	321.394	289.945
Kunstakademiets Designskole	325.519	244.595	342.207	295.899

Konservatorer: Tabel 14 & 14.A. viser konservatorernes indkomst i et 10-årigt perspektiv:

Tabel 14. Konservatorers indkomster

Dimittendårgang	Erhvervsindkomst i 2014	Personindkomst i 2014
2004	351.725	376.367
2005	d	d
2006	375.152	395.607
2007	430.431	472.839
2008	425.603	439.742
2009	409.070	431.787
2010	345.387	374.055
2011	385.970	408.470
2012	d	d
2013	243.718	299.544
10 års gn.snit 2004-2013	346.722	381.481

Tabel 14.A. Ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

Ligheder og forskelle m/k	Erhvervsindkomst i 2014		Personindkomst i 2014	
10 års gn.snit 2004-2013	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde
	378.139	337.745	406.935	374.208

Tabel 14 er udtryk for, at lønnen for konservatorer følger den almindelige AC-udvikling. Det begrænsede antal personer, der indgår, kan give store forskelle i de anførte tal (jf. f.eks. at dimittender fra 2007 i 2014 havde en indkomst på 430.000 kr., mens dimittender fra 2004 tjente 351.000 kr.).

Ph.d'er: Tabel 15 og 15 A. viser indkomsten for skolernes Ph.d.'er. Det antal Ph.d.'er, der indgår, er begrænset (jf. tabel 1): 73 Ph.d.'er i arkitektur og design samt 3 fra Kunstakademiets Konservatorskole.³⁶

Tabel 15. Ph.d.'ers indkomster i 2014

Skole / dimittendårgang	Arkitektskolen Aarhus & Designskolen Kolding		Kunstakademiets & Konservator-Arkitekt- Design skole	
	Erhvervsindkomst	Personindkomst	Erhvervsindkomst	Personindkomst
2004	d	d	d	d
2005	d	d	d	d
2006	d	d	d	d
2007	445.004	476.238	.	.
2008	d	d	d	d
2009	d	d	521.184	1.538.954
2010	510.054	525.694	532.275	661.743
2011	d	d	d	d
2012	d	d	421.615	433.471
2013	424.149	461.883	d	d
10 års gn.snit 2004-2013	477.930	502.601	477.938	719.773

Tabel 15.A. Ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

Ligheder og forskelle m/k:	Erhvervsindkomst i 2014		Personindkomst i 2014	
10 års gn.snit 2004-2013	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde
Arkitektskolen Aarhus & Designskolen Kolding	471.548	484.312	492.718	502.601
Kunstakademiets Arkitekt-skole	449.535	493.431	456.967	863.122

Ph.d.'er har dermed en indkomst, der er ca. 100.000 kr. højere end arkitekters og ca. 200.000 kr. højere end kandidater i design. Mænd og kvinder har samme indkomst.³⁷

³⁶ Kunstakademiets Konservatorskole: I dimittendårgangene 2004-2013 er udgået 4 Ph.d.'er (2 i 2007; 1 i 2010 og i 2013). Heraf er 3 på det danske arbejdsmarked; 1 arbejder i Norge. I arbejdsmarkedsstatistik er 3 for få til at fremgå af DST-tabeller for arbejdsmarkedsstatistik.

³⁷ Den høje personindkomst for kvindelige Ph.d.'er på KADK er knyttet til særligt høj indkomster i 2009.

7. Summary: Educating to employability

Denmark's institutions of higher education in the fields of architecture, design and conservation are:

- The Aarhus School of Architecture,
- Design School Kolding &
- The Royal Danish Academy of Fine Arts, Schools of Architecture, Design and Conservation.

These art schools share a commitment to educate their graduates to a high level of employment. However, architects and designers find it difficult to obtain full employment:

Architects and designers enter a labour market that is highly dependent on the general economic climate: The level of activity in the building sector may fluctuate more than the economy in general. Many graduates have to make their mark in a difficult labour market. Many designers seek to start as self-employed; this is often linked to a low income. If they fail as self-employed, a period of unemployment will often follow. Thus, the employment achieved and incomes earned have to be assessed with an understanding of the working conditions for graduates in creative fields.

Table 16 shows the pct. of unemployment in 2015 pr. year of graduation for 10 years of graduates. It also shows the 10-year average for these graduates:

Table 16. Unemployment in 2015 by year of graduation (based on table 2, page 3)

Year of graduation/ % unemployed in 2015 (2005 – 2014)		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005- 2014
Aarhus School of Architecture	Graduate	6,6	1,8	5,0	3,7	2,8	7,6	0,9	11,5	15,7	26,4	8,3
R.A. School of Architecture	Graduate	5,4	4,4	7,3	5,9	6,7	4,1	4,8	9,7	13,2	27,6	8,7
Design School Kolding	Graduate	3,5	4,9	6,4	9,9	13,6	9,2	8,6	15,1	21,5	44,2	15,2
R.A. Design School	Graduate	6,0	5,7	6,5	10,2	6,3	10,8	11,6	12,0	15,6	42,8	13,0
R. A. School of Conservation	Graduate	d	1,3	0,0	6,8	0,0	4,0	0,0	d	11,6	13,3	5,2
Aarhus School of Architecture	Ph.d.	d	d	0	d	d	0	d	d	1	0	2,9
R.A. School of Architecture, Design & Conservation	Ph.d.	d	d	0,0	d	0,0	0,0	d	0,0	d	d	0,7
MA in Humanities*				3,7				3,7	7,1		21,4	
MA in Social Sciences*				2,2				2,2	3,7		11,7	

Architects: The level of unemployment first year after graduation (graduates from 2014) is very high. As graduates enter the labour market, their unemployment is gradually reduced. After 4 years (2011 highlighted), it reaches the overall level of unemployment in society (of 4-5 %).

Designers: At more than 40 %, the level of unemployment first year after graduation is alarmingly high. Even after 4 years (2011 highlighted), it is still 2-5 times higher than comparable university educations.

Conservationists: Graduates from the R.A. School of Conservation are few in numbers and quickly reach full employment. Ph.D.'s: Ph.D.'s in all 3 fields are few in numbers and fully employed.

The incomes, graduates earn, are an important indicator for their general employability. These levels of income have been reported since 2005 and are roughly stable.

Table 17. Income levels

Annual incomes (Euros) 2014	Business income			Total income		
	Men	Women	Total	Men	Women	Total
Graduation cohort: 2004 - 2013						
Aarhus School of Architecture	54.473	46.135	49.518	57.474	52.177	54.326
R.A. School of Architecture	50.446	46.656	48.405	53.242	52.860	53.036
Design School Kolding	40.179	32.566	35.189	43.432	39.182	40.646
R.A. School of Design	43.989	33.053	35.189	46.244	39.986	42.181
R.A. School of Conservation	51.100	45.641	46.854	54.991	50.569	51.551
Ph.d.s						
Aarhus School of Architecture	63.723	65.448	64.585	66.584	67.919	67.919
R.A. Arch., Design & Conserv.	60.748	66.680	64.586	61.752	116.638	97.267

Architects: For graduates of both schools, business incomes are roughly equal.

Designers: Both business incomes and total incomes are also very equal. Male graduates from the R. Ac School of Design earn markedly more than their female colleagues. Overall, designers earn markedly less than architects.

Ph.D.'s: Ph.D.'s from both schools earn significantly more than graduates (The very high income of female Ph.D.'s from the R.A. is related to extraordinary incomes in a very small population in 2009).

8. Baggrundstabel:**Tabel A. Antal dimittender**

Antal kandidater	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005-	2005-	2005-
											2014	2014	2014
											Mænd	Kvinder	I alt
Arkitektskolen Aarhus	118	100	133	109	86	90	71	82	90	109	397	591	988
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>85</i>	<i>113</i>	<i>92</i>	<i>73</i>	<i>76</i>	<i>60</i>	<i>69</i>	<i>76</i>	<i>92</i>			
Kunstakademiets Arkitektskole	122	124	142	111	100	65	86	87	101	94	446	586	1032
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>102</i>	<i>116</i>	<i>91</i>	<i>82</i>	<i>53</i>	<i>70</i>	<i>71</i>	<i>83</i>	<i>77</i>			
Designskolen Kolding	66	41	58	41	31	42	31	52	44	74	150	330	480
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>62</i>	<i>88</i>	<i>62</i>	<i>47</i>	<i>64</i>	<i>47</i>	<i>79</i>	<i>67</i>	<i>112</i>			
Kunstakademiets Designskole	75	74	84	54	59	61	67	86	89	75	225	499	724
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>99</i>	<i>112</i>	<i>72</i>	<i>79</i>	<i>81</i>	<i>89</i>	<i>115</i>	<i>119</i>	<i>100</i>			
Kunstakademiets Konservatorskole	3	6	9	7	10	18	7	4	20	7	19	72	91
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>200</i>	<i>300</i>	<i>233</i>	<i>333</i>	<i>600</i>	<i>233</i>	<i>133</i>	<i>667</i>	<i>233</i>			
Arkitektkandidater i alt	240	224	275	220	186	155	157	169	191	203	843	1177	2020
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>93</i>	<i>115</i>	<i>92</i>	<i>78</i>	<i>65</i>	<i>65</i>	<i>70</i>	<i>80</i>	<i>85</i>			
Designkandidater i alt	141	115	142	95	90	103	98	138	133	149	375	829	1204
<i>Procentudvikling siden 2005 (= 100)</i>	<i>100</i>	<i>82</i>	<i>101</i>	<i>67</i>	<i>64</i>	<i>73</i>	<i>70</i>	<i>98</i>	<i>94</i>	<i>106</i>			
Kandidater i alt (ark., design & konservering)	384	345	426	322	286	276	262	311	344	359	1237	2078	3315
											2005-	2005-	2005-
Antal Ph.d.'er	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014	2014
											Mænd	Kvinder	I alt
Arkitektskolen Aarhus & Designskolen Kolding	1	4	6	4	2	5	4	3	6	5	20	20	40
Kunstakademiets Arkitekt- & Design-skoler	2	4	1	3	7	5	3	8	3	1			
Kunstakademiets Konservatorskole ³⁸	.	.	.	1	.	1	.	.	1	.	1	2	3

Om tabel A i forhold til tabel 1: Tabel A viser antal dimittender med afgang fra disse uddannelser. Af disse indgår godt 90 % på det danske arbejdsmarked, se tabel 1. De, der ikke indgår, kan være rejst til udlandet eller er ikke på arbejdsmarkedet af andre grunde (sociale eller helbreds-mæssige faktorer, valgt at være hjemmegående m.v.).

³⁸ Om ph.d'er, DST har anført for 2008: KADK-Konservatorskolen har registreret graduation for denne 2. nov. 2007.